

telja Levec Janko (Radeče) in Tomšič Štefan (Ribnica) in učitelji Cvirn Janko (Trzinč), Hribar Josip (Postojna), Križnar Josip (Metlika), Matajec Karol (Logatec), Planecki Janko (Radovljica), Schmoranzler Josip (Žužemberk), Simon Karol (Lesce) in Sitsch Albert (Št. Vid nad Ljub.). — Vsi dobivajo od visoke c. kr. deželne vlade podpore po 25 gld. (dva po 40 gld.) na mesec; za te podpore naj bode s tem izrečena najtoplejša zahvala vsem onim slavnim oblastvom, katere so blagovolile podati prispevke.

Udeleženci tečaja se vežbajo v teh predmetih: geometrično in projektivno risanje (prof. vitez pl. Siegl), redi stebrov, oblikoslovje (prof. Bakalowitz), sestavine strojev (prof. Altmann), nauk o stavbah (prof. Wagner) in prostoročno risanje (prof. Lepusehütz).

Število učnih ur na teden za prva dva meseca je 26, za ostale tri mesece pa 36, ker pridejo še drugi in najvažnejši predmeti na vrsto, namreč: stavbinsko risanje, risanje strojev in umetno-obrtniško risanje.

Iz navedenega je razvidno, da je število predmetov obširno in da so ti predmeti zares važni in zanimivi. Vsi udeleženci se trudijo z resničnim veseljem in pozornostjo, da zadostujejo raznim ne malim zahtevam tega tečaja; ker pa je učno gradivo toliko obsežno, da ga ni mogoče zmagati v določenih urah, zato vsi udeleženci radovoljno posvetijo v izvežbanje še ostali prosti čas ter delajo v šoli tako rekoč „od zore do mraka“. To naj bode najlepši dokaz, da podeljene podpore niso zavržene ter, da bodo v bodočih letih prinašale najlepše obresti, to je: dobre vspehe na zelo potrebnih obrtniško-nadaljevalnih šolah.

Simon.

Društveni vestnik.

Iz Ljubljane. Četrti večer „Slov. učit. društva“ je bil navzlic predstavi slovenskega gledališča (čemuur bi se bili izognili, ako ne bi bil večer že pred mesecem dnij določen) dobro obiskan. Večer sta počastila tudi deželni šolski nadzornik g. Josip Šuman in mestni šolski nadzornik g. Fr. Levec. Gg. tovariši z dežele so nas tudi sedaj v obilnem številu obiskali, le nekateri naši dragi starejši tovariši so se odlikovali z odsotnostjo.

Predavanji sta bili res izborni. Tovariš g. E. Gangl nam je naslikal tako, kakor je le njemu mogoče, starega tovariša, kako je on v svojem delovanji čutil in mislil o našem stanu. Žel je za to navdušeno pohvalo.

V govoru „o učitelju“ tudi ni zaostajal g. Fr. Črnagoj. Predstavil nam je pred oči prav natančno sliko našega preteklega in sedanjega delovanja v šoli. Naj bode obema dvema tudi na tem mestu izrečena v popolnej meri zaslužena zahvala.

Ker nas že zopet se oživljavačo narava vabi iz zaduhlega zidovja, je bil to zadnji letošnji večer. Dne 5. mal. travna hočemo obiskati g. tovariša pod Šmarno Goro, kateri nas bode potem vodil čez Goro v Medvode. Odhod iz Ljubljane bode z opoludanskim gorenskimi vlakom. Gosti dobro došli!

J. F.

Iz novomeškega okraja. Dne 5. svečana je zborovalo učiteljsko društvo tukajšnjega okraja v Rudolfovem, o katerem Vam danes poročam na kratko.

Poleg običajnih točk bil je na dnevnem redu tudi: „Sadjarski pouk v ljudski šoli“, poročevalec g. nadučitelj J. Franke in „Poročilo in delovanje glede nameravanega koncerta“.

K zborovanju je došlo 6 gld. učiteljic in 12 gg. učiteljev, katere je kakor splošno običajno srčno pozdravil g. predsednik Fr. Konciliija. Zapisnikarjem je bil izvoljen g. Fr. Dular iz Vavte vasi.

G. J. Franke nam je podal izboren in temeljit navod po svoji večletni izkušnji, kako poučevati sadjerejo v šoli. Po malih dodatkih, katere so izrekli gg. Dular, Zavri in Konciliija, zahvali g. prvomestnik referenta za njegovo jako poučljivo poročilo. Naslednja točka zavlekla se je bolj na dolgo, zatorej nekoliko več o isteji. — Naše društvo je nameravalo in se ve, da še namerava napraviti velik koncert vseh dolenskih učiteljev v No-

vem Mestu, ako se bodo temu odzvali in to letos, ko bo dodelana dolenska železnica. Zatorej je pozvalo vse učiteljsstvo v črnomaljskem, krškem, litjskem in novomeškem okraju naj blagoizvolji izjaviti svoje mnenje. A do dne našega zborovanja odgovorilo je le 48 gđ. in gg. učit., izmed kojih se 36 strinja s koncertom, a 12 jih je ali neodločnih ali nasprotnih. Ker je bilo pa razposlanih 190 vabil a le 48 odgovorov, tedaj še ena tretjina ne, se pač ne more sklepati o koncertu. Zatorej naj blagoizvolé dotične gđ. in gg. kolegi, kateri še niso odgovorili, kar na poslano polo zapisati da ali ne in jo društvu vrniti, da vemo pri čem da smo, kajti ako še ena tretjina ne bo odgovorila, potem se pač ne bo moglo misliti na koncert dolenskih učiteljev.

Zategadelj sklene društvo, da bođe vprizorilo zborovanje zopet v torek po Veliki noči, ker do tedaj npa vsaj dovoljno število odgovorov dobiti. Zatorej se vabijo tudi vse vnanje gđ. tov. in gg. tov., katerim je kaj mari do tega in katere daljna pot ne straši, v torek 27. sušca priti k zborovanju v Novo Mesto, ker do takrat mora biti jasno kaj in kako.

G. tajnik Hiti nam je prebral nekaj odgovorov onih gđ. in gg. tovarisev, kateri so radostno pozdravili to misel in tudi z dobrimi nasveti prihitali na pomoč, kateri se bodo radi uvaževali.

Tako smo prešli k slučajnostim, izmed katerih se je prvo prebral poziv slov. učit. društva gledé učiteljskega doma ali konvikta. Sklenilo se je, da naše društvo kot tako ni za, ne proti, temveč ono prepusti to vsakemu posamezniku, naj stori, kar za boljše izprevidi.

Nadaljna slučajnost je bila: „Pogovor o učiteljski dež. razstavi“ in se je sklenilo, da naj se učiteljsstvo udeleži razstave.

Ker ni bilo drugih posebnosti, je zahvalil g. prednik prisotne in zaključil zborovanje s trikratnim „slava“ klicem presvetleinu cesarju Francu Jožefu. —I.

Z Goriškega. Učiteljsko društvo za goriški okraj bode zborovalo dne 5. malega travna 1894 ob 9. uri predpoludne v Gorici na slov. oddelku deželne kmetijske šole se sledečim vspremdom:

- I. O kmetijskih nadaljevalnih tečajih za učitelje.
- II. O zborovanju „Zveze“ v Gorici let. leta.
- III. O „učiteljskem domu“, oziroma o „učiteljskih konviktih“.
- IV. Posamezni predlogi in nasveti.

Z ozirom na važne točke vspremda vabi k posebno obilni udeležitvi odbor.

V e s t n i k.

Osobne vesti. V Smlednik pride začasno na drugo učno mesto gđ. Albina Prevec, izprašana učiteljska kandidatinja. — Za Reteče pri Škofji Loki je imenovan stalnim učiteljem g. Robert Ziegler, učitelj pri Sv. Jakobu ob Savi.

Umrl je v Planini na Notranjskem vpokojeni učitelj Ivan Juvanec, dne 26. svečana. N. v m. p.!

V seji občinskega sveta Ljubljanskega dne 6. t. m. vršila se je patriotična manifestacija. Predno se je prestopilo na dnevni red, omenil je gospod župan v sečanem nagovoru, da bode dne 2. grudna 1898 preteklo 50 let, kar je prestol zasedel zvoišeni naš vladar, cesar in kralj Fran. Josip I. (Občinski svetocalci ustanjejo) Pol stoletja bode skoraj, kar vlada cesarstvo, in esa ta dolga pot zaznamovana je z nepretrgano vrsto dobrot. Ni ga vladarja, katerega bi narodi ljubili bolj, nego ljubijo narodi širne avstro-ogerske monarhije cesarja Frana Josipa, in esa tekmuje, da se petdesetletnica vladanja njegovega slavi na dostojen način. Plemenito srce vladarjevo želi, da se ta slovesen dan obhaja z blagotvornimi čini. Gospod župan je precerjen, da gotovo esem občinskim svetnikom iz srca govori, če sproži misel, naj tudi mestna občina Ljubljanska na dostojen način slavi 50letnico vladarjevo, ter misli, da bi bilo primerno, da se ali poseben odsek, ali pa jeden obstoječih odsekov posvetuje o tej zadevi ter scejcasno staci primerne predloge. Obč. svet. dr. vitez Blencis-Trsteniški pozdravi z veseljem inicijativni predlog gos-

vem Mestu, ako se bodo temu odzvali in to letos, ko bo dodelana dolenska železnica. Zatorej je pozvalo vse učiteljsstvo v črnomaljskem, krškem, litjskem in novomeškem okraju naj blagoizvolji izjaviti svoje mnenje. A do dne našega zborovanja odgovorilo je le 48 gđ. in gg. učit., izmed kojih se 36 strinja s koncertom, a 12 jih je ali neodločnih ali nasprotnih. Ker je bilo pa razposlanih 190 vabil a le 48 odgovorov, tedaj še ena tretjina ne, se pač ne more sklepati o koncertu. Zatorej naj blagoizvolé dotične gđ. in gg. kolegi, kateri še niso odgovorili, kar na poslano polo zapisati da ali ne in jo društvu vrniti, da vemo pri čem da smo, kajti ako še ena tretjina ne bo odgovorila, potem se pač ne bo moglo misliti na koncert dolenskih učiteljev.

Zategadelj sklene društvo, da bođe vprizorilo zborovanje zopet v torek po Veliki noči, ker do tedaj npa vsaj dovoljno število odgovorov dobiti. Zatorej se vabijo tudi vse vnanje gđ. tov. in gg. tov., katerim je kaj mari do tega in katere daljna pot ne straši, v torek 27. sušca priti k zborovanju v Novo Mesto, ker do takrat mora biti jasno kaj in kako.

G. tajnik Hiti nam je prebral nekaj odgovorov onih gđ. in gg. tovarisev, kateri so radostno pozdravili to misel in tudi z dobrimi nasveti prihitei na pomoč, kateri se bodo radi uvaževali.

Tako smo prešli k slučajnostim, izmed katerih se je prvo prebral poziv slov. učit. društva gledé učiteljskega doma ali konvikta. Sklenilo se je, da naše društvo kot tako ni za, ne proti, temveč ono prepusti to vsakemu posamezniku, naj stori, kar za boljše izprevidi.

Nadaljna slučajnost je bila: „Pogovor o učiteljski dež. razstavi“ in se je sklenilo, da naj se učiteljsstvo udeleži razstave.

Ker ni bilo drugih posebnosti, je zahvalil g. prednik prisotne in zaključil zborovanje s trikratnim „slava“ klicem presvetleinu cesarju Francu Jožefu. —I.

Z Goriškega. Učiteljsko društvo za goriški okraj bode zborovalo dne 5. malega travna 1894 ob 9. uri predpoludne v Gorici na slov. oddelku deželne kmetijske šole še sledečim vsprejdom:

- I. O kmetijskih nadaljevalnih tečajih za učitelje.
- II. O zborovanju „Zveze“ v Gorici let. leta.
- III. O „učiteljskem domu“, oziroma o „učiteljskih konviktih“.
- IV. Posamezni predlogi in nasveti.

Z ozirom na važne točke vsprejda vabi k posebno obilni udeležitvi odbor.

V e s t n i k.

Osobne vesti. V Smlednik pride začasno na drugo učno mesto gđ. Albina Prevec, izprašana učiteljska kandidatinja. — Za Reteče pri Škofji Loki je imenovan stalnim učiteljem g. Robert Ziegler, učitelj pri Sv. Jakobu ob Savi.

Umrl je v Planini na Notranjskem vpokojeni učitelj Ivan Juvanec, dne 26. svečana. N. v m. p.!

V seji občinskega sveta Ljubljanskega dne 6. t. m. vršila se je patriotična manifestacija. Predno se je prestopilo na dnevni red, omenil je gospod župan v sečanem nagovoru, da bode dne 2. grudna 1898 preteklo 50 let, kar je prestol zasedel zvoišeni naš vladar, cesar in kralj Fran. Josip I. (Občinski svetocalci ustanejo) Pol stoletja bode skoraj, kar vlada cesarstvo, in esa ta dolga pot zaznamovana je z nepretrgano vrsto dobrot. Ni ga vladarja, katerega bi narodi ljubili bolj, nego ljubijo narodi širne avstro-ogerske monarhije cesarja Frana Josipa, in esa tekmuje, da se petdesetletnica vladanja njegovega slavi na dostojen način. Plemenito srce vladarjevo želi, da se ta slovesen dan obhaja z blagotvornimi čini. Gospod župan je precerjen, da gotovo esem občinskim svetnikom iz srca govori, če sproži misel, naj tudi mestna občina Ljubljanska na dostojen način slavi 50letnico vladarjevo, ter misli, da bi bilo primerno, da se ali poseben odsek, ali pa jeden obstoječih odsekov posvetuje o tej zadevi ter scejcasno staci primerne predloge. Obč. svet. dr. vitez Blencis-Trsteniški pozdravi z veseljem inicijativni predlog gos-

poča župana ter v formalnem oziru naveduje, naj se predlog izroči finančnemu odseku v posvetočanje. Občinski svet vzprejel je ta predlog z aklamacijo.

Deželni šolski svet je na podstavi vloge „Slovenskega učiteljskega društva“ odredil, da se za bodočo deželno razstavo osnuje poseben odbor, ki bo imel nalogo sestaviti načrt, kako bode ljudsko šolstvo zastopano v deželni razstavi. V tem odboru bodo zastopniki obeh deželnih učiteljskih društev in vsi v Ljubljani bivaajoči okrajni šolski nadzorniki. (Želeli bi, da bi bili učitelji zastopani primerno z okrajnimi šolskimi nadzorniki, da bi se stvar napačno ne tolmačila. Ured.)

Ministerstvo za uk in bogočastje je določilo za šolsko leto 1894/5. ljudskim šolam na Kranjskem kot podporo za šolske knjige 1075 gl. 92 kr.

Trupo pokojnega učitelja J. Frenensfelda, ki je umrl v Pragi, prepeljalo se bode bodoči mesec od tam v Ljutomer, ter pokopalo na domači zemlji, katero je pokojni ljubil tako iskreno. Potrebno vsoto nabrali so rodoljubi in je posebno uspešno delovala gospica Lojzka Božičeva in gg. M. V. in D. Z. V Mariboru je bil te dni razstavljen krasen venec z narodnim trakom in napisom: „Pesnik počivaj sladko v predragi Ti zemlji domači!“

Petdesetletnica vladanja Nj. Vel. cesarja. „Trgovska in obrtniška zbornica Kranjska“ je v seji z dne 27. svečana, ki se je vršila pod predsedstvom g. zborničnega predsednika Iv. Perdana, med splošnim odobravanjem jednoglasno vsprejela nastopni predlog zborničnega predsednika: *Čestita zbornica naroca predsedstvu, da svojedobno predlaga, kako naj zbornica l. 1898. praznuje petdesetnico vladanja Nj. Vel. našega presvetlega cesarja Franciška Jožefa I.*

V Karlovih varih je dovolila ondotna hranilnica 100.000 gl. v proslavo 50letnice vladanja našega presvetlega cesarja za zgradbo strokovne obrtne oziroma rokodelske šole.

Načrt pravil „društva za zgradbo učiteljskega konvikta“ je dodelan in ga objavimo v prihodnji številki, da potem posamezna učiteljska društva oziroma posamezniki izrazijo svoja mnenja odboru „Slovenskega učit. društva v Ljubljani“.

Šola na Barji dobi s prihodnjim šolskim letom novo poslopje, zgrajeno za dvo-, oziroma trirazrednico ter s stanovanjem za učiteljsko osebje. Ta mestna šola je bila do zdaj, kakor znano, nastanjena v privatni hiši, mestna občina pa je sklenila, dati zidati novo primerno poslopje, ki bi ustrezalo vsem potrebam in predpisom.

Prošnja. P. i. gg. c. kr. okrajne šolske nadzornike oziroma učiteljske zastopnike uljudno prosimo, da nam blagovoljno naznanijo vsako začasno nameščenje učiteljev (učiteljic). Ured.

Razinger-Žumrove stenske table želi kupiti šolsko vodstvo v Polhovem Gradcu. Kdor jih ima na prodaj, naj se blagovoli oglašiti pri imenovanem šolskem vodstvu.

Hroščevo leto. Leto 1894. je doba majevih hroščev, katerim gre zbog njih znané škodljivosti in požrečnosti na vseh koncilih in krajih še pravočasno napovedati — vojsko in pogin. V to svrhu opozorila je že c. kr. deželna vlada za Kranjsko z naredbo 4. prosinca letos vsa politična oblastva na Kranjskem na strogo izpolnitev določil zakona z dne 17. rožnika 1870. l. dež. zak. št. 21., tičeočih se pokončevanja navedenega hrošča. Pred vsem je dolžnost občinskih oblastev, da vzpodbujajo prebivalstvo na to delo in ugonobitev, ter v ta namen vse potrebno storé. Zadnje dni storil je pa tudi c. kr. deželni šolski svet potrebne korake, ter izdal podrejenim okrajnim šolskim svetom naredbo, glasom katere jim je zaukazano potom šolskih vodstev uplicati na mladino, da se kolikor moč neutrudno loti napominanega pōsta in pripomore tem načinom odvracati škodo na sadonosnem drevju in drugih koristnih rastlinah.

† **Dr. Fran Rački.** Slavni hrvatski rodoljub, svetovnoznaní učenjak in svečenik po božji volji, dr. Fran Rački, je umrl v Zagrebu dne 13. svečana ob 7. uri zjutraj v 65. letu dobe svoje. Pokojnik je svoje življenje posvetil domovini — delal je zanjo kot svečenik in kot učenjak. Rački je bil leta 1866. izvoljen predsednikom jugoslovanske akademije. V poslednjih letih je bil pa podpredsednik akademije. Ves narod hrvatski žaluje ob odprtem grobu tega velikega sina svoje domovine. A mi Slovenci, ki smo po krvi tesno spojeni s tem narodom, se mu pridružujemo v veliki žalosti njegovi in tugu-gujemo žnjim na veliki izgubi, ki ga je zadela. Slava spominu velikega učenjaka! Mir njegovi veliki, plemeniti duši!

Šolstvo na Češkem. Cela dežela je razdeljena v 58 čeških, 47 nemških in 3 mestne šolske okraje. V čeških okrajih je bilo 60 mestnih in 2650 ljudskih čeških šol; 3 mestne in 30 nemških ljudskih šol. — V nemških okrajih je bilo 22 ljudskih nemških šol. V češke šole je hodilo 3022 nemških otrok, v nemške šole 17.224 čeških otrok. Za ljudske šole se je leta 1893 porabila ogromna svota 6,958.000 gl.

Važna naredba. *Nizjeavstrijski deželni šolski svet* je določil, da se bodo pri uvrstitvah učiteljev v prvi plačilni razred ozirali na nastopne točke: 1. *Kvalifikacija.* 2. *Službena leta.* 3. *Zasluzno delovanje gledé na pouk in šolo zvonaj šole.* 4. *Pohvalne dekrete.* 5. *Na ovirajoče šolske razmere.* — Taka naredba bi tudi pri nas ne škodovala!

Zahvala. Č. g. župnik J. Preša je blagovolil tukajšnji šolski mladini naročiti letošnji letnik „*Vrteca*“. Za blagodušni dar izreka mu podpisano šolsko vodstvo najsrčnejšo zahvalo. Šolsko vodstvo Peče 5. sušca 1894. *M. Janežič.*

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 187

o. š. sv. Na dvorazrednici pri Sv. Križi pri Turnu je stalno popolniti drugo učno mesto z dohodki IV. plačilnega razreda in prostim stanovanjem.

Pravilno opremljene prošnje je predložiti podpisanemu uradu do konca meseca sušca t. l.

C. kr. okrajni šolski svet v Litiji, dne 2. sušca 1894.

Št. 243

o. š. sv. Na mešani trirazrednici pri Sv. Križi je popolniti službo nadučitelja III. plačilnega razreda. Dohodki službe so določeni v deželnih šolskih postavah 10. sušca 1870 in 5. sušca 1879.

Prošnje s postavnimi spričevali usposobnosti je vložiti do 31. sušca t. l. pri krajnem šolskem svetu.

C. kr. okrajni šolski svet v Gorici, dne 8. svečana 1894.

Št. 252

o. š. sv. Na dvorazrednici v Kropi je stalno popolniti nadučiteljsko mesto s službenimi prejemki III. plačilne vrste in s prostim naturalnim stanovanjem.

Pravilno opremljene prošnje za to mesto naj se podajajo do 3. mal. travna t. l. po službenem poti pri podpisanem oblastvu.

C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici, dne 3. sušca 1894.

Služba veroučitelja je razpisana na državni nižji gimnaziji v Ljubljani. Prošnje je vložiti do 31. sušca na deželni šolski svet.

Listnica upravnništva. Na mnoga vprašanja naznanjamo, da znaša udnina 1 gld. in naročnina 2 gld. na leto, toraj skupaj 3 gld.

Z današnjo številko je poteklo prvo četrletje, ki tirja od nas, da pokrijemo tiskarske troške vsaj do 8. mal. travna. Ker nujno denar potrebujemo, prosimo *prar lepo* p. n. naročnike, da blagoizvolijo poslati naročnino za tekoče leto. Pri tej priliki opozarjamo dolžnike (in teh je čez 200, ki so dolžni še vso naročnino za preteklo leto), da naj z vplačevanjem dolga po obrokih prično, ker se jim bo drugače list ustavil, dolg pa drugim potem iztirjal. — Kdor tako ugodnih pogojev ne sprejme, naj nam pozneje ne očita krute strogosti, ker to že vsaceму zdrava pamet narekuje, da lista ne moremo pošiljati zastoj. Kdor hoče, ta že zmore v enem letu 3 gld., kdor pa noče, naj pa list vrne, da ne bomo imeli nepotrebnih stroškov!

Listnica uredništva. G. F. v Istri: Pride prihodnjič na vrsto.

Spominjajte se „učiteljskega konvikta“ pri raznih prilikah in zborovanjih!

«Učiteljski Tovariš» izbaja na 1/4 poli male osmerke 1. in 16. dan vsakega meseca; ako je pa na ta dan nedelja ali praznik, izide dan poprej ali pa dan pozneje. — List stoji za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. Udje «Slovenskega učiteljskega društva» plačajo na leto 2 gld. naročnine in 1 gld. udnine.

Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati uredništvu v Ljubljani, sv. Petra nasip št. 37; naročnino pa prejema gospod A. Kecej v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 2.

Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko.

Izdavatelj in lastnik: Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani.

Tisek R. Miličeve tiskarne v Ljubljani.